

Nagyszebent elfoglalta, ismét elvesztette, újra elfoglalta és áug. 5.-én az ismét az oroszok kezébe került.

Kossuth tett még egy próbát: Görgei helyébe Mészároset tette; de kénytelen volt a parancsnokságot újra Görgeinek átadni; elvesztette ugyan minden bizalmát Görgei iránt, de kényszerülve volt bármely megegyezést elfogadni, csak hogy magát és az országot a bajokból kiragadja. Azonban remélte, hogy nemsokára Görgei helyébe Bemet teheti; ezen törekvése ellen nemcsak Görgei nyilatkozott, hanem Csányi is, ki - egy látszik - Görgeivel rokonszenvezett. Görgei és Csányi minden áron azon voltak, hogy mondjon le. És míg Kossuth habozott, hogy mire tökélje el magát, - azt a hírt hallja, hogy Bem Temesvárnál veszélyesen megsebesült. Bem irt ugyan neki, hogy sebe könnyű ... azután szilárd ellentállásra nógatta. E levél azonban sohase jutott Kossuth-hoz és a legközelebbi tudósítás, mit Bem kapott, az volt, hogy Kossuth lemondott és Görgei nevezetett Magyarország kormányzójává. Erre Bem szemrehányó levelet irt Kossuthnak, azután hadtestével a Bánátba ment Lugos ellen, hogy megtámadja az oroszokat. Dembinski, ki ekkor Bem seregénél volt, nem engedelmeskedett e parancsnak - és Bem csatát vesztt. Ugyanaz nap: áug. 13.-án tette le Görgei Világosnál a fegyvert és egész hadseregével együtt egy orosz tábornok előtt (ha jól emlékszem: Paskievics) megadta magát.

Jelenleg úgy tekintik a dolgot, hogy a fegyverletételt katonai okok tették szükségessé: az osztrákok előnyomulása Déli-Magyarországban azalatt, míg Buda ostroma tartott és Erdély elfoglalása az oroszok által: Magyarországot a hódító zsákmányává tették. Ennek daczára többé már nem kétséges, hogy a Görgei és Kossuth között volt ellenkezés és a pártoskodás, mit előbbi a hadsereg közé bevitt, voltak az okok, melyek ezt az eredményt legnagyobb mértékben elősegítették. Aztán Görgei soha sem tudott felvilágosítást adni e kérdésre: Miként történhetett - a fegyverletételt feltételei értelmében - az, hogy míg vele szemben a közböcsánatot (amnestia) osztrák és orosz oly ügyelve megtartották, - addig a tábornokokat, kiknek egyetlen bűne az volt, hogy az ő parancsnoksága alatt szolgáltak, Haynau a leggyalázatosabb halálra ítélte és javaik bírói foglalás alá vétettek? Egyébiránt az is bizonyos - hozakodjanak bármennyi mentséggel elő a világosi fegyverletételtre vonatkozólag, - hogy ez a tett vetett a magyar szabadságharcznak oly váratlan véget.

Bem visszasiétt Erdélybe és igyekezett előbbi hadcsapatait felkelésre bírni; de törekvései eredmény nélkül maradtak. Klapka még egy hónapnál is tovább tartotta fenn magát Komáromban; ellenállása előnyös feltételeket biztosított számára. Bem tábornok és Kossuth kénytelenek voltak Törökországban keresni menedéket.

Czetz János tábornok

. *****

..és az EÖGYKE márcziusa...

Márciusban sok-sok minden zajlott az EÖGYKE háza táján: koszorúzások (lásd: Március 15, az EÖGYKE koszorúi c. beszámolómat a 17. oldalon), számos magyarörmény képzőművész ünneplése, kiállítás- tárlatmegnyitója (lásd Márciusi aranyeső c. írásunkat /M/-től, a 20. oldalon), valamint a Fővárosi Örmény Klub - immár valóban megszokottan magas színvonalú találkozója, ráadásul éppen március 15-én, délután ötkor.

Ám, mielőtt a klubestről beszélénk, történt még valami...

Két nappal a klubdélután előtt, március 13-án, kedden délután nyílt meg az EÖGYKE kiállítása a budapesti Vizivárosban, az I. kerület, Fő utca - Ponty utca sarkán lévő FIDESZ-kiállító teremben, amely *Az 1848-49-es szabadságharc magyarörmény hősei* címet viselte. A ritka dokumentumokból összeállított kiállítást dr. Sasi Nagy Istvánné Betegh Klarissz adományára, Domonkos Béla szobrászművész Kiss Ernő aradi vértanút ábrázoló ovális réz domborműve gazdagította.

És gazdagította az, hogy a megnyitót megtisztelte jelenlétével a Budavári Önkormányzat polgármestere, *dr. Nagy Gábor Tamás*, aki *dr. Issekutz Sarolta* rövid bevezetője után érdekes beszédben, nagy ívben vázolta fel 1848 március 15-ének, a forradalomnak, a szabadságharcban részt vevő magyar és nem magyar származású magyaroknak örökségét. Olyan, mai életünkről szóló, elgondolkodtató következtetéseket hallhattunk, mint például azt, hogy a magyar nemzet fogyását, soványodását nemcsak a háborúk legyilkoltjai és a trianonok növelték, de minden meg nem született ember is.

A rövid megnyitó ünnepség hangulatához hozzájárult *Zábó Gyula* énekművész (a Magyar Rádió kórusának tagja), aki hangszeres kíséret nélkül adott elő erdélyi és magyar dalokat, így természetesen 1848/49 hangulatához illően katonanépeket is. A bársonyos, de erős bariton hangja "betölti a termet", de nem ez a fontos. Zábó egyéniségében van valami elfogódott melegség, ami a dallamon és a tiszta szövegkiejtésen keresztül eljut a hallgatóhoz. A szó legjobb értelmében "megüti" az embert, még hozzá olyan módon (s ez Zábó Gyula legnagyobb érdeme), hogy észre sem vesszük: annyira természetesen énekel, hogy egy percig sem őt, hanem magát az előadott zenét csodáljuk

Egyik produkciója, egy gyergyói székely sirató ráadásul olyan dal, amelyet Kodály Zoltán 1908-ban éppen Gyergyószentmiklóson gyűjtött, jegyzett le.

Aztán a Klubest, 15-én. Azt hiszem, mindannyiunknak igen jól esett, hiszen méltó is volt, hogy a klub háziasszonya, Issekutz Sarolta már korábban úgy döntött; ha a hónap harmadik csütörtöke, hát akkor a harmadik!... Még ha állami ünnep s munkaszüneti nap is. Volt ugyan jó néhány olyan klubtagunk, aki éppen az eseménydús nap révén egyik rendezvényről a másikra loholt, hogy végre a Fővárosi Örmény Klub estjére érjen s innen a műsor végeztével rögtön siessen is tovább valamelyik esti megemlékezésre, vagy éppen fáklyás felvonulásra...

De ők sem bánták meg s azok sem, akik számára a délután kizárólag a klub jegyében telt.

A háziasszony összefogott történelmi visszapillantását értékes, érdekes idézetekkel tette még érdekesebbé, majd következett klubestjeink és más rendezvényeink gyakori, érdemleges művészvendége, *Fogolyán Kristóf* fuvolaművész. Eddig fellépéseiről és közreműködéseiről mindig csak szárazon megemlékeztünk, részletezés nélkül. Így most, az ünnephez ugyancsak méltó zenei estje révén ideje néhány szót szólnunk arról, hogyan is zenél Fogolyán úr.

Ő maga bizonyára nem veszi rossz néven, ha egy igen egyszerű kijelentéssel kezdjük: tisztán, kivehetően szól a fuvolája. Aki hallott már életében különféle előadóktól fuvolajátékot, az tudja, hogy ennek a fafúvósnak (mert, bár ma már fémből készül, igenis a fafúvósok közé tartozik) eleve úgynevezett "fedett" hangja van. Ezért is gyakran hallani homályos hangzást. Kristófnál nem! Sőt, ha a zene éppen megköveteli, néha egyenest keményen szól a hangszere, de sohasem élesen. Saját szerzeményeire annyit mondhatunk igen nagy elismeréssel, hogy "anyagszerűek", azaz, mondhatni 'binnen vannak a fuvolában', tehát zeneszerzőként sem tesz erőszakot, nem kíván ráerőltetni olyasmit, ami a fuvola természetétől idegen. Ugyanakkor könnyedén bánik a hangszerrel és elgondolkodtató, tiszta hangzásaival a nehezebb részleteket is érthetővé teszi a hallgató számára.

Köszönjük a márciusi klubestet.

dcs

Tavaszi -2001

(mi múlt el? - márciusi és áprilisi évfordulók)

De: utódja, de: boldog őse... (?)

Kinek vagyunk utóda? Ki járt előttünk? Az ilyen, alapvető kérdéseket felteszi az ember (mint egyén), saját családjával kapcsolatban. És felteszi (mint társadalmi lény), a tágabb közösség, a szülőföld, a nemzet vonatkozásában.